

Bullir i fer bullir

Com a solució equivalent a la locució verbal *fer callar* — amb la qual es connecta el verb *callar*, intransitiu, en una expressió verbal transitiva — proposàvem aquest dia el verb *emmudir*, del qual ens vèiem obligats a dir, en un simple incís, que era alhora transitiu i intransitiu. Tractant-se com es tractava el nostre comentari del procediment per a obtenir verbs (o locucions verbals) transitius a partir de verbs intransitius, la proposta d'un verb amb aquesta doble condició podia semblar, potser, una mica desconcertant o, si més no, mereixedora d'una explicació suplementària.

La classificació dels verbs en transitius i intransitius és una mica complexa. Hi ha verbs, com *abraçar*, *perseguir*, *posseir*, *desar*, *ficar*, *admetre*, *adobar*, etc., que no poden ésser sinó transitius, és dir, que s'han d'usar necessàriament amb un complement d'objecte directe, encara que molts dels verbs que, pel sentit, ens pot semblar que s'han d'incloure en aquest grup, de fet, tenen un significat secundari amb el qual són intransitius, com és ara *posar* en l'oració *Quan vaig a Abrera poso a casa els meus cosins*, o bé es poden usar en sentit absolut, com el verb *tallar* en l'oració *Aquest ganivet no talla*. Hi ha també els verbs, com *mirar*, *agafar*, *menjar*, *beure*, *acabar*, *entrar*, etc., que es poden usar, amb el mateix sentit, com a verbs transitius i com a intransitius: *Hem*

acabat la tasca i *No acaben mai*. I, encara, hi ha els verbs com *caure*, *caminar*, *córrer*, *arribar*, *riure*, *marxar*, *càbre*, *sortir* o *dormir*, que no poden ésser sinó intransitius. En els sainets i en la narrativa costumista, en què es recorria a certes incorreccions insólites de llenguatge com a motiu de comicitat, és possible de trobar algun d'aquests verbs usat transitivament: «O marxes tu o et marxo jo!». Tothom, però, s'adona de la inadmissibilitat d'aquest exemple pintoresc. A alguns d'aquests verbs intransitius correspon un verb transitiu, de la mateixa família, com a *admirar*, d'una família diferent, com *treure* (*sortir*) o *enquibir* (*càbre*). En tots els casos, com a expressió verbal transitiva, hi ha el recurs que vam indicar: *fer caure*, *fer córrer*, *fer admirar*, *fer sortir*, etc.

Però existeix un reduït nombre de verbs, com *emmudir*, que expressen alhora una determinada acció (com a verbs intransitius) i l'acte de fer-la realitzar a algú o alguna cosa. Aleshores, en aquest segon cas, *emmudir* equival a *fer emmudir*, com *bullir* equival a *fer bullir* i *trontollar* equival a *fer trontollar*. Al costat, doncs, de *Vaig emmudir* tant podem dir *El van emmudir* com *El van fer emmudir*, així com l costat de *L'aigua bull* podem dir, amb el mateix valor, *Bullirem l'aigua* o *Farem bullir l'aigua*.

Albert Jané